

og Forholdene ikke ere modne. Jeg kan tilføje, at jeg synes, den højtærede Minister ikke er moden til at være med til at gennemføre dette Forslag. Jeg beklager, at ikke baade Tiden, Forholdene og den højtærede Landbrugsminister ere modne; saa skulde vi nok komme over Vanskelighederne. Ministeren sluttede med at sige, at Paragraffen ikke var farlig. Det staar noget i Modstrid med, hvad han tidligere udviklede om det farlige ved at gaa til Ekspropriation, hvis Almenvellet ikke krævede det. Men da jeg hørte til Slutning, at Paragraffen ikke var farlig, forekom det mig, at Ministeren kunde have sparet det Billede, han havde malet paa Væggen. Ministeren mente, at hvis vi huggede nogle af de 4 Millioner til dette Formaal, vilde det gaa ud over dem, som man tilsigtede at hjælpe ved Forslaget, men den højtærede Minister ved, og det staar i selve Forslaget, at vi foreslaa 5 Millioner, og da Ministeren neppe tror, at denne Bestemmelse vil blive anvendt i større Udstrækning i Begyndelsen, vil den Million vi foreslaa yderligere, sikkert være tilstrækkelig til, at der bliver lige saa meget til de øvrige Formaaes Opnaaelse, som den højtærede Minister vil gaa med til.

Saa naaede Ministeren til Ændringsforslag Nr. 46, og det synes, at han havde endnu mere Uvillie mod dette. Jeg skal straks gøre Ministeren opmærksom paa, at jeg synes at kunne slutte af hans Tale, at han har overset Begyndelsen til denne Paragraf, hvori staar, at „Staten skal enten selv eller ved Overdragelse til Kommunen drage Omsorg for, at Jord, der er i offentlig Eje“ o. s. v. Det er Staten, denne Opgave paahviler. Jeg behøver vistnok neppe her at gøre den højtærede Minister opmærksom paa, hvor store Udgifter Statens Ejendomme i Øjeblikket give. Det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), der i sin Tid var Kirkeminister og som saadan havde nogle af disse Gaarde under sin Administration, vil kunne belære den nuværende højtærede Landbrugsminister om, at han ikke var i Stand til at administrere f. Eks. Nordruplund i de Aar, den blev dreven paa Statens Regning, anderledes, end at denne forholdsvis gode Jord ikke en Gang gav 2 Kr. pr. Td. Land. Efter at Nordruplund var flot opført ved en Bevilling, som det nuværende ærede Medlem fra Ringkøbing havde faaet gennemført, med en ny Hovedbygning til 40,000 Kr., og efter at der var sat over 100,000 Kr. i Bygninger paa denne Ejendom, var Resultatet i de

9 Aar, Staten drev den, blot et Udbytte af under 2 Kr. pr. Td. Land. Det var ikke glimrende! Der var ikke Tale om Renter af Byggesummen eller noget som helst Afdrag. Resultatet var efter den Revision, der fandt Sted nogen Tid efter, at Bestyreren var flyttet, at disse halvfemte Hundrede Tdr. Land god Jord i de 9 Aar havde givet en Indtægt til Staten af 8,000 Kr. eller lidt under 2 Kr. pr. Td. Land om Aaret. Det var den Maade, det ærede Medlem fra Ringkøbing den Gang kunde drive Statens Ejendomme paa. Var der saa ikke Anledning til at forsøge andre Veje, og synes den højtærede Minister ikke, at Staten vilde være i Stand til at gaa i Spidsen paa dette Felt? Jeg tror, at det som Regel vil være en god Foranstaltning, at det endog vil være en udmærket Forretning for Statskassen. Jeg har en Gang — den højtærede Landbrugsminister kan spørge sin Forgænger — gjort op her i Tinget, hvad en anden af Sorø Akademis Ejendomme har givet Statskassen i 20 Aar. I de 20 Aar, hvori der har været erlagt en Forpagtningsafgift paa 73,000 Kr., er der bygget paa Gaarden, der var drænet og eftergivet et Dræningslaan paa 20,000 Kr., blæst lidt Halm af Stakkene og erstattet nogle Tønder Sæd. Der var vel sagtens gravet nye Brønde og sket forskelligt andet, Resultatet var, at Forpagtningsafgiften var røget til Punkt og Prikke, jeg tror, der var sat 500 Kr. til, saa at denne Forpagtning ikke havde givet Statskassen en eneste rød Øre i Indtægt i 20 Aar. Det forekommer mig — da man ikke kan antage, at de nuværende Ministre, selv om de kunne faa noget mere ud af det, ville kunne faa indført en saadan Drift af disse Ejendomme, at de give synderlig mere end tidligere —, at der er overordentlig god Grund til at henstille til den højtærede Minister, at Staten gaar i Spidsen og lader disse Ejendomme udstykke.

Den eneste reelle Indvending, Ministeren havde, var den, at disse Ejendomme ere for billige. Men naar jeg har nævnt disse Tilfælde, vil den højtærede Minister selv let kunne overbevise sig om, at med denne Betingelse i Forslaget, som her er Tale om, vil det være en lukrativ Forretning med disse 3 pCt. af 4,000 Kr. pr. Td. Hartkorn. Den højtærede Minister synes ikke at dele denne Anskuelse, men det er givet, at Statens Ejendomme i Almindelighed ikke give den Indtægt, her er Tale om. Jeg er heller ikke sikker paa, at Præstegaardsjord gør det. I den Kommune, jeg staar i i gejstlig Henseende,